

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

SOSConsulting, a.s.
IČO 016 73 955
Skalecká 357/17
170 00 Praha 7

Instituce

Nationale-Nederlanden Levensverzekering
Maatschappij N. V., se sídlem Weena 505,
Rotterdam, Nizozemské království, zapsané
v obchodním rejstříku Obchodní komory
v Rotterdamu, datum zápisu 17. ledna 1863,
číslo zápisu 24042211,
jednající prostřednictvím
NN Životní pojišťovna N.V.,
pobočka pro Českou republiku
IČO 407 63 587
Nádražní 344/25
150 00 Praha 5

Zástupce

Mgr. Eva Nováková
advokát
IČO 866 42 413
Ovocný trh 573/12
110 00 Praha 1

Č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 32

Praha 11. 3. 2019

Rozhodnutí o námítkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 6. 3. 2014 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o určení neplatnosti pojistné smlouvy č. ■ a vydání bezdůvodného obohacení ve výši zaplaceného pojistného, o námítkách Instituce ze dne 6. 12. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 19, a námítkách Navrhovatele ze dne 6. 12. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 21, proti nálezu finančního arbitra ze dne 21. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 18, takto:

Námítky instituce, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N. V., se sídlem Weena 505, Rotterdam, Nizozemské království, zapsané v obchodním rejstříku Obchodní komory v Rotterdamu, datum zápisu 17. ledna 1863, číslo zápisu 24042211, jednající prostřednictvím NN Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku, IČO 407 63 587, se sídlem Nádražní 344/25, 150 00 Praha 5, zastoupené Mgr. Evou Novákovou, advokátem, IČO 866 42 413, se sídlem Ovocný trh 573/12, 110 00 Praha 1, doručené finančnímu arbitrovi dne 6. 12. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 19, a námítky navrhovatele, ■, zastoupeného SOSConsulting, a.s., IČO 016 73 955, se sídlem Skalecká 357/17, 170 00 Praha 7, doručené finančnímu arbitrovi dne 6. 12. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 21, se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 21. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 18, se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se domáhá určení neplatnosti pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení vyplývající z této neplatnosti, protože uzavřel pojistnou smlouvu v omylu

a protože pojišťovací zprostředkovatel jednající jménem a na účet Instituce porušil své povinnosti při sjednávání pojistné smlouvy.

Finanční arbitr při rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí nálezem ze dne 21. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 18 (dále jen „Nález“), vyšel ze shromážděných podkladů, především z toho, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 8. 2. 2006 prostřednictvím pojišťovacího zprostředkovatele, společnosti Broker Consulting, a.s., IČO 25221736, se sídlem Jiráskovo náměstí 2684/2, 326 00 Plzeň (dále jen „Pojišťovací zprostředkovatel“), resp. prostřednictvím podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele ■ (dále jen „Podřízený pojišťovací zprostředkovatel“), na základě návrhu „Důchodový program Investor Plus (B150)“ ze dne 8. 2. 2006 (dále jen „Návrh pojistné smlouvy“) pojistnou smlouvu investičního životního pojištění č. ■, ve které si sjednali mj. investiční životní pojištění Investor Plus (B150) s počátkem pojištění od 9. 2. 2006 a koncem pojištění 9. 2. 2041 (dále jen „Pojistná smlouva“).

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a po jejich pečlivém právním posouzení dovodil, že Pojistná smlouva je částečně neplatná v ujednáních o rizikovém pojistném a tato ujednání jsou oddělitelná od zbytku obsahu Pojistné smlouvy. Finanční arbitr proto určil neplatnost Pojistné smlouvy v této části. Jelikož si Instituce bez platného právního důvodu strhla rizikové pojistné, bezdůvodně se obohatila, a proto finanční arbitr uložil Instituci povinnost vydat Navrhovateli bezdůvodné obohacení za nepromlčené období. Protože finanční arbitr nezjistil, že by Pojistná smlouva byla neplatná i v jiných částech, případně neplatná jako celek, ve zbývajících částech návrh Navrhovatele zamítl, přičemž v části připojištění sjednaných v pojistné smlouvě č. ■ řízení zastavil. Finanční arbitr současně uložil Instituci v souladu s § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci v minimální výši 15.000 Kč, protože 10 % z částky přiznané Navrhovateli nepřevyšuje 15.000 Kč.

3. Námítky Instituce

Instituce namítá, že argument finančního arbitra o nesjednocenosti judikatury Nejvyššího soudu a v této souvislosti o potřebě analogického použití rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2017, sp. zn. 33 Cdo 282/2016, nemůže s ohledem na další rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu obstát.

Instituce odkazuje na závěry Ústavního soudu v rozhodnutí ze dne 30. 8. 2018, sp. zn. III. ÚS 3968/17, kterým Ústavní soud potvrdil rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2017, sp. zn. 32 Cdo 787/2017. Instituce argumentuje, že oba soudy shodně potvrdily, že podle § 4 odst. 4 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), pro platnost oceňovacích tabulek jako součástí pojistné smlouvy postačuje, uvede-li pojistitel místo, kde se s nimi může pojistník seznámit, když v takovém případě pojistníkovi nic nebrání, aby se s nimi seznámil.

Instituce dále odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 32 Cdo 1082/2016, kterým Nejvyšší soud potvrdil své rozhodnutí ze dne 16. 10. 2017, sp. zn. 32 Cdo 787/2017. Instituce dovozuje, že citovaná rozhodnutí potvrzují judikaturní trend soudů vyšších instancí, které zdůrazňují, že „i ochrana spotřebitele má své meze a v žádném případě ji nelze pojímat jako obranu jeho lehkomyšlnosti a neodpovědnosti“ (viz závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1201/2009).

Instituce argumentuje, že obdobně jako ve výše řešených sporech představuje sazebník (dále jen „Sazebník“) část pojistných podmínek k Pojistné smlouvě, a proto není důvod, aby pro něj platil jiný režim seznámení. Podle Instituce nemůže být odlišný způsob seznámení ospravedlněn ani významem Sazebníku a oceňovacích tabulek, když oceňovací tabulky jsou naprosto zásadním dokumentem pro určení výše pojistného plnění. Instituce v této

souvislosti odkazuje, že i spotřebitelské ustanovení v § 56 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý občanský zákoník“), resp. § 1813 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, staví naroveň plnění a jeho cenu.

Instituce namítá, že aplikace závěrů Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 24. 8. 2017, sp. zn. 33 Cdo 282/2016, je na Pojistnou smlouvu zcela nevhodná. Instituce odmítá, že by podmínka pro seznámení s pojistnými podmínkami v § 4 odst. 4 zákona o pojistné smlouvě byla a priori přísnější než podmínka pro seznámení s obchodními podmínkami v § 273 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“). Instituce argumentuje, že ve sporu řešeném Nejvyšším soudem obchodní podmínky neobsahovaly ujednání o tom, jak či kde se může klient seznámit se sazebníkem. Sazebník se proto v daném případě nemohl stát součástí smluvní dokumentace. Oproti tomu v případě Pojistné smlouvy došlo podle Instituce k řádnému seznámení Navrhovatele se Sazebníkem, který se tak stal součástí Pojistné smlouvy.

Instituce namítá, že výše rizikového pojistného nezávisí na libovůli Instituce, ale stanovuje se na základě přesných pojistně matematických metod schvalovaných odpovědným pojistným matematikem Instituce. Instituce argumentuje, že rizikové pojistné není náhodnou veličinou a nezávisí na tržních podmínkách, jako je tomu například u poplatků účtovaných bankami. Instituce odkazuje na § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě, podle kterého je pojistitel povinen sdělit pojistníkovi zásady pro stanovení výše pojistného pouze na jeho žádost. Instituce argumentuje, že tomuto ustanovení odpovídá čl. 7 odst. 7 Zvláštních pojistných podmínek společnosti Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N. V., pobočka Nationale-Nederlanden životní pojišťovna, (dále jen „pojišťovna“) pro životní pojištění typu NN B150 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ INVESTOR PLUS, ve verzi 1/2005, účinných od 1. 1. 2005 (dále jen „Zvláštní pojistné podmínky“), který dává Navrhovateli návod, kde tyto zásady může zjistit, když Sazebník obsahuje informace o pojistně matematických metodách. Instituce odkazuje, že samotná výše pojistného je stanovena v Pojistné smlouvě.

Instituce namítá, že finanční arbitr nesprávně posoudil okamžik počátku promlčecí doby práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení z Pojistné smlouvy. Instituce argumentuje, že podle § 107 odst. 1 starého občanského zákoníku začíná běžet promlčecí doba v okamžiku, kdy se oprávněný skutečně dozví, že na jeho úkor došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil. Instituce odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 18. 1. 2010, sp. zn. 28 Cdo 3148/2009, a argumentuje, že pro posouzení promlčení je relevantní okamžik, kdy se oprávněný dozví o skutkových okolnostech, ze kterých lze dovodit, že bylo plněno na základě neplatné smlouvy, aniž by musel znát právní kvalifikaci. Instituce dovozuje, že v případě Navrhovatele počala běžet promlčecí doba od okamžiku uzavření Pojistné smlouvy, protože již tehdy Navrhovatel věděl, že mu Instituce nepředala Sazebník a že ho pouze odkázala na sídlo Instituce. Navrhovatel tedy podle Instituce měl potřebné skutkové informace, ze kterých finanční arbitr dovozuje neplatnost příslušných ujednání Zvláštních pojistných podmínek.

Instituce navrhuje, aby finanční arbitr změnil výrok I. a II. Nálezu tak, že se návrh Navrhovatele zamítá, a současně zrušil výrok V. Nálezu.

4. Námítky Navrhovatele

Navrhovatel namítá, že finanční arbitr v Nálezu nepřihlédl k jím tvrzeným skutečnostem, dostatečně nezjistil skutkový stav a věc nesprávně právně posoudil.

Navrhovatel namítá, že finanční arbitr porušil právo Navrhovatele na spravedlivý proces ve smyslu čl. 38 odst. 2 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. Navrhovatel argumentuje, že podle § 36 odst. 3 správního řádu musí správní orgán umožnit

účastníkům řízení vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí. Navrhovatel odkazuje na závěry Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí ze dne 14. 11. 2003, č. j. 7 A 112/2002 - 36, a dovozuje, že smyslem této povinnosti je umožnit po ukončení shromažďování podkladů účastníku řízení uplatnit výhrady, případně učinit procesní návrhy, aby rozhodnutí vycházelo ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu.

Navrhovatel namítá, že ačkoliv řízení před finančním arbitrem trvalo téměř 5 let, finanční arbitr neoznámil účastníkům řízení, že v řízení shromáždil podklady pro rozhodnutí, a nestanovil jim lhůtu pro vyjádření. Navrhovatel odkazuje, že mu finanční arbitr zaslal dne 7. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 – 16 (*správně dne 6. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 – 17 – pozn. finančního arbitra*), pouze část spisové dokumentace. Navrhovatel tvrdí, že považoval za hospodárné vyjádřit se k obsahu celého spisu, a proto neměl důvod vyjádřit se k finančním arbitrem zaslané části spisu. Navrhovatel tvrdí, že vůbec neměl možnost seznámit se s obsahem spisu před vydáním rozhodnutí.

Navrhovatel namítá, že nemohlo dojít k částečnému promlčení strženého rizikového pojistného. Navrhovatel odkazuje na § 100 odst. 2 starého občanského zákoníku, podle kterého se promlčují pouze majetková práva s výjimkou práva vlastnického, a na § 101 starého občanského zákoníku, podle kterého je obecná promlčecí doba tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.

Navrhovatel argumentuje, že předmětem Pojistné smlouvy je v souladu s § 2 zákona o pojistné smlouvě závazek Instituce poskytnout plnění ve sjednaném rozsahu, dojde-li k pojistné události, a závazek Navrhovatele platit pojistné. Navrhovatel argumentuje, že v Pojistné smlouvě není sjednán závazek Navrhovatele hradit rizikové pojistné, když postup Instituce podle čl. 7 odst. 1 Zvláštních pojistných podmínek je „*pouhou součástí mechanismu formování hodnoty podílových jednotek, pomocí níž pak Instituce stanovuje výši pojistného plnění*“. Navrhovatel argumentuje, že v případě neplatnosti ujednání Pojistné smlouvy o rizikovém pojistném nemůže vzniknout bezdůvodné obohacení, když nejde o plnění Navrhovatele z neplatného ujednání. Navrhovatel dovozuje, že zde není žádné majetkové právo ve smyslu § 100 odst. 2 starého občanského zákoníku, které by mohlo podléhat promlčení.

Navrhovatel dovozuje, že důsledkem neoprávněného snižování počtu akumulačních podílových jednotek je nesprávný výpočet výše plnění z Pojistné smlouvy. Navrhovatel argumentuje, že v okamžiku snížení počtu podílových jednotek o rizikové pojistné nemůže dojít k promlčení, protože Navrhovatel nemá v tomto okamžiku žádné majetkové právo vůči Instituci.

Navrhovatel namítá, že k promlčení může dojít až v případě pojistné události nebo např. při předčasném ukončení pojištění sjednaného v Pojistné smlouvě, kdy Navrhovateli vzniká (podmíněná) pohledávka z Pojistné smlouvy. Navrhovatel argumentuje, že podmíněná pohledávka vzniká až v okamžiku splnění podmínky, a proto se předtím nemůže v důsledku jednostranných operací Instituce snížit ani zmenšit. Podle Navrhovatele je podmíněná pohledávka před splněním podmínky stále stejná a definována v čl. 2 Zvláštních pojistných podmínek. V opačném případě (tedy ve smyslu argumentace finančního arbitra) by podle Navrhovatele mohlo dojít k tomu, že by k promlčení práva mohlo dojít před jeho vznikem, což Navrhovatel považuje za právní nesmysl.

Navrhovatel namítá, že v případě neplatnosti ujednání Pojistné smlouvy o rizikovém pojistném nemá Pojistná smlouva ekonomický smysl, tedy kauzu, která je podle odborné literatury motivem vedoucím ke vzniku, změně či zániku práva, resp. je účelem, k jehož dosažení se právo zřizuje. Kauza podle Navrhovatele vyjadřuje ekonomický vztah a zájmy, které právní vztah reguluje. Navrhovatel argumentuje, že všechny občanskoprávní vztahy jsou kauzální, protože by bez ekonomického důvodu ztratily důvod své existence, resp. by se staly „*formou bez smysluplného obsahu*“.

Navrhovatel namítá, že ujednání Pojistné smlouvy o rizikovém pojistném jsou neoddělitelná od zbytku obsahu Pojistné smlouvy. Navrhovatel argumentuje, že ekonomickým smyslem Pojistné smlouvy je úplatné poskytnutí pojistné ochrany a že Pojistná smlouva bez ujednání o rizikovém pojistném je v rozporu s projevenou vůlí Instituce a v rozporu s § 34 starého občanského zákoníku. Navrhovatel v této souvislosti odkazuje na vyjádření Instituce ze dne 16. 2. 2018 a namítá, že se finanční arbitr s touto námitkou v Nálezu nevypořádal.

Navrhovatel odmítá závěr finančního arbitra v části 10.6 Nálezu, že v případě absolutní neplatnosti by Navrhovateli nepřiznal žádné plnění, když výše částečných odkupů převyšuje nepromlčené pojistné zaplacené na hlavní (životní) pojištění. Navrhovatel argumentuje, že finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 52/2002, které nesprávně vykládá. Navrhovatel z rozhodnutí Nejvyššího soudu dovozuje, že k vypořádání vzájemně poskytnutých plnění dochází k okamžiku jejich přijetí, resp. k okamžiku vzniku bezdůvodného obohacení, nikoliv k okamžiku rozhodování, jak činí finanční arbitr. Podle Navrhovatele proto v okamžiku vypořádání nemůže být bezdůvodné obohacení promlčeno.

Navrhovatel odkazuje, že poskytl Instituci plnění ve výši 192.500 Kč a Instituce mu plnila ve výši 145.540 Kč. Navrhovatel dovozuje, že v případě neplatnosti Pojistné smlouvy má právo na vrácení rozdílu mezi plněním Navrhovatele a Instituce, tedy částky ve výši 46.960 Kč.

Navrhovatel odmítá názor finančního arbitra, že není příslušný rozhodovat o části pojistné smlouvy č. ■ týkající se připojištění. Navrhovatel tvrdí, že předmětem Pojistné smlouvy je životní pojištění, které je specifikováno v návrhu na uzavření Pojistné smlouvy jako produkt spojující pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití a další připojištění. Podle Navrhovatele je životní pojištění vymezeno pojistnou smlouvou č. ■ jako komplexní produkt a není možné, aby finanční arbitr tento produkt rozdělával na jednotlivé části a posuzoval jen některé z nich, v daném případě jsou navíc připojištění podle Navrhovatele závislá na základním pojištění.

Navrhovatel tvrdí, že výklad finančního arbitra o oddělitelnosti životního pojištění a jednotlivých připojištění je neudržitelný také s ohledem na případné vyslovení neplatnosti základního pojištění, k čemuž směřoval návrh na zahájení řízení. Podle Navrhovatele by v tomto případě zůstala výrokem nedotčená nesamostatná část pojistné smlouvy č. ■ a Navrhovatel by se musel obrátit na obecný soud. Navrhovatel tvrdí, že soud, který by se zabýval případnou otázkou platnosti části pojistné smlouvy č. ■ týkající se připojištění, by musel znovu vyřešit jako předběžnou otázku platnost pojistné smlouvy č. ■ jako celku.

Navrhovatel namítá, že finanční arbitr musí posuzovat pojistnou smlouvu č. ■ jako jeden složený pojistný produkt, a proto se musí vypořádat s nárokem Navrhovatele celkově.

Navrhovatel namítá, že se finanční arbitr nezabýval tvrzeným porušením řady právních povinností Pojišťovacího zprostředkovatele, včetně porušení zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), když uzavřel, že právo Navrhovatele dovolat se relativní neplatnosti Pojistné smlouvy by bylo promlčeno. V této souvislosti Navrhovatel odkazuje na závěry Městského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2018, sp. zn. 25 Co 430/2017 - 190, ve kterém soud dovodil, že na smlouvu uzavřenou při použití nekalé obchodní praktiky lze nahlížet jako na absolutně neplatnou pro rozpor se zákonem podle § 39 starého občanského zákoníku.

Navrhovatel žádá, aby finanční arbitr rozhodl o povinnosti Instituce zaplatit Navrhovateli částku ve výši 46.690 Kč.

5. Vyjádření Instituce k námitkám Navrhovatele

Instituce nesouhlasí s argumentací Navrhovatele, že si v Pojistné smlouvě nesjednali závazek strhávání rizikového pojistného. Instituce odkazuje na čl. 7 odst. 1 Zvláštních pojistných podmínek, ze kterého podle Instituce zcela jasně vyplývá, že bude Navrhovatel každý měsíc strhávat částku potřebnou k úhradě rizikového pojistného. Instituce argumentuje, že Navrhovatel o této skutečnosti věděl a že konkrétní částku stanovila v Sazebníku.

Instituce souhlasí s Navrhovatelem, že pojistné plnění je podmíněnou pohledávkou Navrhovatele, resp. obmyšlené osoby, vůči Instituci. Instituce však nesouhlasí, že by nemohlo dojít k promlčení strhávaného rizikového pojistného před výplatou pojistného plnění. Instituce argumentuje, že v případě neplatnosti ujednání Pojistné smlouvy o rizikovém pojistném by každý měsíc bezdůvodně snižovala pohledávku Navrhovatele s tím, že by se rizikové pojistné promlčovalo za dva, resp. tři roky od jeho stržení.

Instituce odkazuje na svou argumentaci v námitkách proti Nálezu, že právo Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení se částečně promlčelo v subjektivní promlčecí době, protože Navrhovatel již v době uzavření Pojistné smlouvy věděl, že mu Instituce nepředala Sazebník. I pokud by nedošlo k promlčení v subjektivní promlčecí době, Instituce odkazuje na § 107 odst. 2 starého občanského zákoníku a argumentuje, že (objektivní) promlčecí doba může uplynout i v případě, že se ochuzený o svém právu nedozvěděl.

Pokud jde o argumentaci Navrhovatele ohledně promlčení vzájemného bezdůvodného obohacení v případě neplatnosti Pojistné smlouvy, Instituce tvrdí, že není potřebné se jí zabývat, když není dán žádný důvod absolutní neplatnosti Pojistné smlouvy. Instituce z procesní opatrnosti argumentuje, že pojistné přijala v momentě, kdy ho Navrhovatel uhradil, a proto od tohoto okamžiku běží i případná promlčecí doba. Instituce proto souhlasí s finančním arbitrem, že v případě absolutní neplatnosti Pojistné smlouvy by Navrhovatel neveznil vůči Instituci žádný nárok.

Instituce nesouhlasí s argumentací Navrhovatele, že finanční arbitr nesprávně zastavil řízení v části připojištění sjednaného v pojistné smlouvě č. ■. Instituce odkazuje na název tohoto připojištění (pro případ zproštění od placení pojistného) a argumentuje, že již z názvu lze dovodit, že se jedná o životní pojištění.

Instituce argumentuje, že Navrhovatel nepředložil žádný důkaz na podporu svého tvrzení, že Pojišťovací zprostředkovatel použil při uzavření Pojistné smlouvy nekalou obchodní praktiku. Instituce odkazuje na zjištění finančního arbitra v Nálezu, že Navrhovatel obdržel Informace zájemci, a to včetně části D nazvané „Přehled poplatků“ (dále jen „Přehled poplatků“), Všeobecné pojistné podmínky pro životní pojištění, ve verzi 1/2005, účinné od 1. 1. 2005 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky“), a Zvláštní pojistné podmínky. Podle Instituce tak měl Navrhovatel všechny potřebné informace, ze kterých mohl zjistit vlastnosti a charakter Pojistné smlouvy.

Pokud jde o modelaci pojištění s výnosem v hodnotě 9 %, Instituce odkazuje na poučení v modelaci, že jde o orientační a nezávaznou modelaci a že hodnoty v ní uvedené jsou výsledkem modelového výpočtu a nejsou Institucí garantované. Instituce dále odkazuje, že k uzavření Pojistné smlouvy a vypracování modelace došlo před finanční krizí, která negativním způsobem ovlivnila fondy, do kterých Navrhovatel na základě Pojistné smlouvy investoval.

Instituce ve vztahu k rozhodnutí Městského soudu ze dne 8. 3. 2018, sp. zn. 25 Co 430/2017 - 190, argumentuje, že se jednalo o konkrétní případ se specifickými okolnostmi a že soud neučinil žádné obecné závěry. Instituce dále odkazuje, že z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že soud neshledal absolutní neplatnost posuzované pojistné smlouvy z důvodu použití nekalé obchodní praktiky, nýbrž z jiných důvodů. Instituce argumentuje, že by případné

nekalé jednání Pojišťovacího zprostředkovatele mělo být posuzováno pouze jako případný omyl Navrhovatele, tedy jako relativní neplatnost Pojistné smlouvy.

Instituce proto navrhuje, aby finanční arbitr zamítl námitky Navrhovatele a změnil Nález tak, jak Instituce navrhla v podaných námitkách.

6. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi dává stranám sporu právo podat proti nálezu finančního arbitra odůvodněné námitky, a to v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení nálezu. Včasné podané námitky mají odkladný účinek. Podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje o námitkách rovněž finanční arbitr, který nález buď potvrdí, nebo změní. Jelikož zákon o finančním arbitrovi upravuje náležitosti námitek a zásady řízení o námitkách pouze částečně, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a n. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr posoudil námitky Navrhovatele a Instituce jako přípustné odůvodněné námitky ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81, § 82 a § 83 správního řádu.

Finanční arbitr nepovažuje za nutné opakovaně definovat a vykládat veškerá ujednání Pojistné smlouvy tak, jak učinil v Nálezu, ani vyjadřovat se k těm námitkám Navrhovatele a Instituce, které vznesli v řízení o návrhu, resp. o námitkách, a nedoložili je jakoukoli novou argumentací nebo relevantními podklady. Smyslem vypořádání tvrzení účastníků řízení a hodnocení podkladů v řízení před finančním arbitrem není podrobné vyvracení každého tvrzení účastníků a provádění každého předloženého či označeného podkladu. V tomto smyslu se vyjádřil též Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, kde judikoval, že „[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“.

6.1 *Porušení práva Navrhovatele na spravedlivý proces*

Protože Navrhovatel namítá, že mu finanční arbitr před vydáním Nálezu neumožnil vyjádřit se ke shromážděným podkladům, když mu neoznámil, že v řízení shromáždil podklady pro vydání rozhodnutí, a nestanovil mu lhůtu pro vyjádření, zabýval se finanční arbitr průběhem řízení o návrhu, přičemž zjistil následující skutečnosti.

Finanční arbitr výzvami ze dne 16. 6. 2015, evid. č. FA/6507/2015 a FA/6509/2015, sdělil stranám sporu, že v řízení shromáždil podklady pro vydání nálezu a umožnil jim podle § 36 odst. 3 správního řádu nahlédnout ve stanový čas do spisu a vyjádřit se k jeho obsahu ve lhůtě 15 dní.

Zástupce Navrhovatele a zástupce Instituce se ve stanovený den v Kanceláři finančního arbitra seznámili s podklady pro vydání nálezu, o čemž finanční arbitr pořídil dne 1. 7. 2015, evid. č. FA/7744/2015 a FA/7780/2015, úřední záznam. Finanční arbitr téhož dne, evid. č. FA/7095/2015, zaslal Navrhovateli na základě jeho požadavku část spisové dokumentace.

Navrhovatel se ke shromážděným podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřil dne 16. 7. 2015, evid. č. FA/8384/2015. Finanční arbitr následně dne 23. 11. 2015, evid. č. FA/11745/2015, zaslal Navrhovateli podání Instituce ze dne 2. 7. 2015, evid. č. FA/7842/2015, kterým se Instituce vyjádřila k doposud shromážděným podkladům, a současně Navrhovateli umožnil se k podání Instituce vyjádřit. Navrhovatel této možnosti ani v opakovaně prodloužené lhůtě nevyužil.

Finanční poté analyzoval shromážděné podklady i s ohledem na jiná řízení vedená před finančním arbitrem v obdobné věci. Finanční arbitr dne 15. 12. 2017, evid. č. FA/33987/2017, sdělil Instituci své předběžné právní posouzení sporu a vyzval ji k vyjádření, ke smírnému řešení sporu a k předložení dalších podkladů (konkrétně k předložení aktualizovaného přehledu pojištění a ke sdělení, zda pojištění sjednané v Pojistné smlouvě stále trvá). Instituce své vyjádření a požadované podklady doručila finančnímu arbitrovi dne 16. 2. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 5.

Finanční arbitr v řízení dále vyzval Navrhovatele dne 28. 2. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 6, k vyjádření k předběžnému právnímu posouzení sporu finančním arbitrem a současně mu zaslal vyjádření Instituce ze dne 16. 2. 2018. Navrhovatel doručil své vyjádření finančnímu arbitrovi dne 9. 4. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 9.

Finanční arbitr vyzval Instituci dne 25. 9. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 10, k opakovanému předložení aktualizovaného přehledu pojištění a sdělení, zda pojištění sjednané v Pojistné smlouvě stále trvá, a současně k seznámení s poklady pro vydání nálezu. Instituce doručila požadované podklady finančnímu arbitrovi dne 4. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 16. Finanční arbitr tyto podklady zaslal dne 6. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 17, Navrhovateli a poučil ho, že se k nim může ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu vyjádřit ve lhůtě 10 dnů od seznámení s nimi.

Finanční arbitr shrnuje, že od poslední výzvy k seznámení s poklady ze dne 16. 6. 2015, evid. č. FA/6507/2015, založil do spisu (s výjimkou výzev finančního arbitra, žádostí a sdělení o prodloužení lhůty) pouze vyjádření Navrhovatele a Instituce k předběžnému právnímu posouzení sporu finančním arbitrem a aktualizovaný přehled pojištění, ze kterého finanční arbitr vyšel při výpočtu nepromlčeného rizikového pojistného. Finanční arbitr přitom všechny tyto podklady Navrhovateli zaslal a umožnil mu vyjádřit se k nim před vydáním Nálezu.

Finanční arbitr doplňuje, že smyslem § 36 odst. 3 správního řádu je především to, aby měl účastník řízení možnost vyjádřit se ke všem relevantním podkladům. Takovým podkladem však není předběžné právní posouzení finančního arbitra (k tomu srov. závěry Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí ze dne 19. 6. 2015, sp. zn. 5 As 66/2013, odrážející ustálenou rozhodovací praxi, podle něhož *„správní orgán nemá povinnost seznamovat účastníka správního řízení se závěry, k nimž na základě hodnocení podkladů, s nimiž účastníka řízení seznamuje, ve svém rozhodnutí teprve dospěje“*. Finanční arbitr přesto své předběžné právní posouzení zaslal oběma stranám sporu, tedy i Navrhovateli.

Pokud jde o další námitku Navrhovatele, že mu finanční arbitr neoznámil, že shromáždil podklady pro vydání nálezu, a že nestanovil lhůtu pro vyjádření k podkladům pro rozhodnutí, finanční arbitr odkazuje na znění přípisu ze dne 6. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 17, ve kterém finanční arbitr v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu stanovil Navrhovateli lhůtu pro vyjádření k zaslané části spisové dokumentace v délce 10 dní. Navrhovateli tak z přípisu finančního arbitra muselo být zřejmé, že finanční arbitr zamýšlí v řízení rozhodnout Nálezem a že dává Navrhovateli možnost vyjádřit se k poslední založenému podkladu ve spisu. Navrhovatel na tuto výzvu nijak nereagoval ani nepožádal o nahlédnutí do spisu. Finanční arbitr proto po marném uplynutí této lhůty rozhodl ve sporu Navrhovatele s Institucí Nálezem.

Finanční arbitr v souvislosti s tvrzeným porušeným procesních povinností odkazuje na závěry Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2012, sp. zn. 2 As 30/2011, kde soud vyslovil, že „[v] případě procesních pochybení je totiž nutno vždy pečlivě vážit, zda mohla vůbec představovat reálný zásah do právní sféry adresáta rozhodnutí, které z tohoto procesu vzešlo. Přílišné lpění na dodržení všech formalit správního procesu vede k přehlížení elementárního faktu, a sice že cílem řízení je hmotně právní posouzení věci (předmětu řízení), přičemž procesní pravidla jsou jen nástrojem, který k tomu cíli vede. Nelze, pochopitelně procesní pravidla bagatelizovat či dokonce na jejich dodržování rezignovat; vždy je však nutné případné deficity řízení poměřit tím, zda mohly reálně ovlivnit jeho výsledek, či jinak zasáhnout do právní sféry účastníka řízení“.

Finanční arbitr odkazuje, že Navrhovatel v podaných námitkách proti Nálezu pouze zpochybnil právní závěry finančního arbitra o rizikovém pojistném (o jeho promlčení a oddělitelnosti), o částečném zastavení řízení a o nesprávném posouzení platnosti Pojistné smlouvy z důvodu použití nekalé obchodní praxe, přičemž jen odkázal na rozhodnutí Městského soudu v Praze, které je finančnímu arbitrovi podle Navrhovatele známé z jeho úřední činnosti. Navrhovatel tak ani v námitkách neuplatnil žádné výhrady ke shromážděným podkladům ani neučinil žádný nový procesní návrh. Navrhovatel rovněž nijak nereagoval na následnou výzvu k seznámení s poklady pro vydání tohoto rozhodnutí a současně ani nevyužil svého práva nahlédnout do celého spisu vedeného v řízení před finančním arbitrem.

Finanční arbitr proto uzavírá, že v řízení o návrhu nedošlo k porušení práva Navrhovatele na spravedlivý proces, když Navrhovatel měl možnost seznámit se s podklady pro vydání Nálezu a současně měl možnost se k nim před vydáním Nálezu vyjádřit.

6.2 Neseznámení se Sazebníkem a neplatnost ujednání o rizikovém pojistném

Finanční arbitr v řízení o návrhu nezjistil, že by Instrukce seznámila Navrhovatele se Sazebníkem před uzavřením Pojistné smlouvy, když Instrukce nedoložila, že by Sazebník předala Navrhovateli nebo že by Navrhovatele seznámila s jeho obsahem. Finanční arbitr dále zjistil, že Instrukce ohledně Sazebníku pouze odkázala Navrhovatele na sídlo Instrukce, kde je Sazebník k nahlédnutí.

Instrukce v námitkách nerozporuje, že by Navrhovateli před uzavřením Pojistné smlouvy nepředala Sazebník, a odkazuje na závěry v rozhodnutích Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, podle kterých pro platnost oceňovacích tabulek jako součástí pojistné smlouvy ve smyslu § 4 odst. 4 zákona o pojistné smlouvě postačuje, pokud na ně pojistitel v pojistných podmínkách odkáže a současně uvede místo, kde se s nimi může pojistník seznámit.

Finanční arbitr v části 10.3 Nálezu podrobně a náležitě odůvodnil, proč nepovažuje judikaturu Nejvyššího soudu (včetně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2017, sp. zn. 32 Cdo 787/2017, které potvrdil Ústavní soud v rozhodnutí ze dne 30. 8. 2018, sp. zn. III. ÚS 3968/17) za ustálenou, když Nejvyšší soud ve vztahu k pojistným smlouvám uzavřeným za účinnosti zákona o pojistné smlouvě v jednom rozhodnutí bez bližšího vysvětlení dovedl, že postačuje pouhý odkaz na místo, kde se s pojistnými podmínkami (konkrétně s oceňovacími tabulkami) může pojistník seznámit, zatímco v dalších rozhodnutích k pojistným i obchodním podmínkám dovedl striktnější požadavky na seznámení spotřebitele s nimi.

Finanční arbitr v této souvislosti dále odkazuje například na závěry Ústavního soudu v rozhodnutí ze dne 18. 11. 2008, sp. zn. I. ÚS 2619/08, ve kterém Ústavní soud uzavřel, že „[p]odle § 273 odst. 1 obchodního zákoníku je vždy nezbytné, aby smlouva na obchodní podmínky odkázala (odkaz na obchodní podmínky nelze přirozeně ztotožňovat s odkazem na obchodní zákoník jako celek); u jiných než všeobecných obchodních podmínek je dále navíc nutné, aby byly smluvním stranám známy nebo k návrhu přiložené (pouhá možnost seznámit se s nimi prostřednictvím internetu naprosto nepostačí)“. Podobně viz závěry

Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí ze dne 10. 3. 2016, sp. zn. 7 As 15/2016 - 23, ve kterém Nejvyšší správní soud posuzoval zpřístupnění ceníku penzionu na internetových stránkách z pohledu povinností stanovených v § 12 zákona o ochraně spotřebitele (na který v souvislosti se Sazebníkem odkázal finanční arbitr na str. 14 Nálezu). Nejvyšší správní soud přitom uzavřel, že „...*takový postup předpokládá, že spotřebitel bude aktivně pátrat po tom, kde by mohl informaci nalézt, což už je samo o sobě v rozporu s § 12 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Ani možnost dotazu na obsluhu, která by cenu sdělila či vytiskla ceník z www stránek, proto nelze považovat za souladný s citovaným ustanovením*“.

Citované závěry lze přitom v obecné rovině vztáhnout i na Pojistnou smlouvu jako na spotřebitelskou smlouvu uzavřenou adhezním způsobem, resp. na Sazebník, který byl podle Zvláštních pojistných podmínek pouze k nahlédnutí v sídle Instituce, když podstatou obou způsobů „seznámení“ (tedy prostřednictvím internetu, obchodního místa apod.) je shodně skutečnost, že spotřebiteli jako smluvní straně nebyla před podpisem smlouvy předložena část obchodních (pojistných) podmínek a smluvní strana ji ani jinak neznala.

Finanční arbitr upozorňuje, že jedním ze základních principů ochrany spotřebitele jako slabší smluvní strany je povinnost podnikatele předložit spotřebiteli všechny relevantní informace o uzavírané smlouvě, aby se mohl informovaně rozhodnout, zda s podnikatelem vstoupí do smluvního vztahu. V opačném případě by byli spotřebitelé (bez ohledu na jejich věk, zdravotní stav, znalosti a schopnosti) ponecháni, aby sami z vlastní iniciativy dohledávali další smluvní dokumenty, které jim podnikatel společně s jinými součástmi smlouvy sám nepředal, což může mnohým z nich působit neprekonatelné obtíže, dodatečné náklady atd.

Pokud Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 27. 2. 2018, sp. zn. 23 Cdo 2865/2016 (citovaném na str. 13 Nálezu) dovedil, že pro pojistné podmínky platí podle § 4 odst. 4 zákona o pojistné smlouvě striktnější režim pro seznámení než v případě aplikace § 273 obchodního zákoníku, nevidí finanční arbitr (v souvislosti s judikaturou citovanou v Nálezu a v tomto rozhodnutí) prostor pro takový výklad § 4 odst. 4 zákona o pojistné smlouvě, který pro platnost pojistných podmínek připouští pouhý odkaz na místo, kde se s nimi může pojistník sám seznámit.

V této souvislosti finanční arbitr opakovaně odkazuje na závěry Ústavního soudu v rozhodnutí ze dne 11. 11. 2013, sp. zn. I. ÚS 3512/11, ve kterém soud podrobně vyložil povahu spotřebitelských smluv s ohledem na ujednání v obchodních podmínkách. Ústavní soud v rozhodnutí uzavřel, že „...*lze od dodavatele také očekávat (případně i vyžadovat), že se ve vztahu ke spotřebiteli bude chovat v obecné poloze poctivě. Nepostupuje-li tímto způsobem, zpronevěří se důvěře druhého účastníka smluvního vztahu v poctivost svého jednání, a takovému nepoctivému jednání nelze poskytnout právní ochranu [srov. § 265 obchodního zákoníku nebo § 6 nového občanského zákoníku]*“.

Podle § 3 odst. 1 starého občanského zákoníku platí, že „*[v]ýkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy*“.

Finanční arbitr považuje postup Instituce, která Navrhovateli nepředala před uzavřením Pojistné smlouvy Sazebník, s odkazem na závěry Ústavního soudu a na § 3 odst. 1 starého občanského zákoníku, za postup v rozporu se zásadou poctivosti, když v souladu s touto zásadou by Instituce neměla ztěžovat Navrhovateli přístup k informacím o poplatcích účtovaných k jeho tíži, což však Instituce v praxi učinila. Finanční arbitr opakovaně zdůrazňuje, že pokud je podle Ústavního soudu v rozporu se zásadou poctivosti postup, kdy podnikatel v obchodních podmínkách důležitá ujednání pouze schovává, tím spíše musí být nepoctivý postup, pokud Instituce vůbec neseznámí Navrhovatele s částí pojistných podmínek (v posuzovaném případě se Sazebníkem), aniž by jí v tom bránily nějaké objektivní vážné důvody.

Finanční arbitr dovozuje, že pokud Instituce ve Zvláštních pojistných podmínkách a v Přehledu poplatků odkázala na Sazebník, který byl přístupný v sídle Instituce, nemůže takový odkaz pro rozpor se zásadou poctivosti požívat právní ochrany.

Zcela lichý je i argument Instituce, že pokud stanovuje výši rizikového pojistného podle pojistně matematických metod, které schvaluje odpovědný pojistný matematik, měla by snad být zbavena povinnosti řádně s Navrhovatelem sjednat výši rizikového pojistného a rezignovat na základní soukromoprávní principy.

Pokud Instituce postupuje při výpočtu rizikového pojistného v souladu s těmito metodami, lze souhlasit, že Instituce řádně plní své veřejnoprávní povinnosti. Ze splnění veřejnoprávních povinností však nelze usuzovat, že Instituce již není povinna dokumenty upravující poplatky a způsob určení jejich výše (zde Sazebník obsahující podle Instituce pojistně matematické metody) učinit platnou součástí Pojistné smlouvy (tj. řádně vše sjednat v rovině soukromoprávní), když v takovém případě s nimi seznamuje pouze odpovědného pojistného matematika, a už ne samotného Navrhovatele, kterému z Pojistné smlouvy, resp. ze Sazebníku ve spojení s dalšími smluvními dokumenty Pojistné smlouvy, vyplývají konkrétní práva a povinnosti.

Finanční arbitr odkazuje, že Instituce jako pojišťovna se obecně neliší od jiných podnikatelů, kteří shodně jako Instituce musí při svém podnikání dodržovat povinnosti vyplývající z příslušných veřejnoprávních předpisů. Proto obdobně jako v případě Instituce a účtování rizikového pojistného při poskytování pojištění nelze například připustit, aby provozovatelé taxislužby neinformovali cestující o výši jízdného, třebaže cena jízdného je regulována veřejnoprávními předpisy (srov. např. nařízení č. 20/2006 Sb. hl. m. Prahy, o maximálních cenách osobní taxislužby, ve znění pozdějších předpisů).

Pokud jde o argumentaci Instituce, že podle § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě je pojistitel povinen sdělit pojistníkovi zásady pro stanovení výše pojistného pouze na základě žádosti pojistníka, finanční arbitr ji nepovažuje za přílehu na ujednání Pojistné smlouvy o rizikovém pojistném. Finanční arbitr odkazuje, že § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě upravuje celkové pojistné placené Navrhovatelem na Pojistnou smlouvu, nikoliv jen rizikové pojistné jako poplatek účtovaný Institucí k tíži Navrhovatele. V daném případě totiž poplatek účtovaný Institucí jako „rizikové pojistné“ představuje pouze jeden z poplatků odečítaných z podílového účtu Navrhovatele, na který Instituce alokuje Navrhovatelem zaplacené pojistné.

Finanční arbitr rovněž doplňuje, že pokud § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě předpokládá sdělení zásad pro stanovení výše pojistného na základě žádosti pojistníka, nelze z této povinnosti pojistitele dovozovat, že by pojistitel již neměl z pohledu soukromého práva povinnost s pojistníkem platně sjednat konečnou výši pojistného, a to bez ohledu na zásady, na jejichž základě výši pojistného stanovil.

Finanční arbitr tak v konečném důsledku na Pojistnou smlouvu kladl obdobné požadavky jako Česká národní banka v Úředním sdělení České národní banky ze dne 2. 5. 2012 k některým informačním povinnostem při sjednávání a během trvání životního pojištění. Česká národní banka v tomto sdělení dovodila, že *„[z]ájemce o uzavření pojistné smlouvy investičního životního pojištění musí být seznámen se všemi nákladovými parametry pojištění (...), které jdou nebo mohou jít k tíži pojistníka během trvání pojistné smlouvy, a dále se strukturou předepsaného pojistného, minimálně v členění na tyto položky: rizikové pojistné (v členění podle jednotlivých rizik), rezervotvorná složka pojistného, veškeré náklady spojené se vznikem a správou pojištění“*. Česká národní banka zde současně výslovně zmiňuje, že spotřebiteli se musí dostat i informace *„o částkách nebo o způsobu výpočtu těchto částek (s uvedením konkrétních parametrů vstupujících do výpočtu) snižujících hodnotu podílů nebo cenu podílové jednotky...“*.

V této souvislosti finanční arbitr odkazuje na svůj závěr na str. 15 Nálezu, že výpočet rizikového pojistného účtovaného na Pojistné smlouvě sestává z jednoduchých matematických operací. V posuzovaném případě by tak konkrétní výši rizikového pojistného mohl (při znalosti Sazebníku) vypočítat i Navrhovatel jako průměrný spotřebitel, když pro výpočet rizikového pojistného není zapotřebí žádných odborných znalostí.

Finanční arbitr zdůrazňuje, že ačkoliv Instituce v případě Pojistné smlouvy účtovala rizikové pojistné ve výši 6 Kč měsíčně (resp. následně ve výši 9 Kč a 12 Kč měsíčně), nelze rizikové pojistné obecně považovat za zanedbatelný poplatek, když finančnímu arbitrovi je z úřední činnosti známo, že Instituce v případě jiných pojistných smluv účtuje rizikové pojistné až ve výši stovek korun měsíčně. Finanční arbitr proto opakovaně odmítá, že by se jednalo o nepodstatný poplatek, se kterým by Instituce neměla povinnost Navrhovatele seznámit.

Finanční arbitr v řízení o námitkách neshledal, že by při posuzování Sazebníku jako součásti Pojistné smlouvy pochybil, když dovedl, že se nestal platnou součástí Pojistné smlouvy. Ujednání čl. 7 odst. 1 a 7 Zvláštních pojistných podmínek a bodu 2 Přehledu poplatků v částech upravujících rizikové pojistné a odkazujících na Sazebník jsou proto neurčitá a tudíž neplatná podle § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku (neplatnost rizikového poplatku lze však dovést i pro jeho rozpor se zásadou poctivosti, jak finanční arbitr vysvětlil výše). Rizikové pojistné, které Instituce na základě těchto ujednání Pojistné smlouvy účtovala k tíži Navrhovatele, proto představuje bezdůvodné obohacení Instituce na úkor Navrhovatele.

Pokud jde o oddělitelnost neplatných ujednání Pojistné smlouvy, Navrhovatel jen opakuje své námitky, které vznesl v řízení o návrhu (k tomu srov. str. 7 Nálezu, resp. vyjádření Navrhovatele ze dne 9. 4. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 9). Finanční arbitr nevylučuje, že v některých případech může neplatnost ujednání o rizikovém pojistném vést i k celkové neplatnosti pojistné smlouvy, a to zejména v případě, kdy rizikové pojistné představuje podstatnou část poplatků účtovaných pojišťovnou jako pojistitelem k tíži pojistníka. Z tohoto důvodu finanční arbitr v části 10.4 Nálezu posuzoval vůli Instituce při uzavření Pojistné smlouvy a současně možnost výpočtu pojistného plnění při neplatnosti ujednání Pojistné smlouvy o rizikovém pojistném. Finanční arbitr v řízení o námitkách neshledal, že by otázku oddělitelnosti posoudil nesprávně.

Pokud jde o námitku Navrhovatele, že se finanční arbitr nevypořádal s argumentací Instituce ve vyjádření ze dne 16. 2. 2018, č. j. FA/SR/ZP/53/2014 - 5, finanční arbitr odkazuje na str. 18 Nálezu, kde se námitkou Instituce ohledně oddělitelnosti neplatných ujednání Pojistné smlouvy výslovně zabýval. Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje, že Instituce ve svém vyjádření nezpochybnila oddělitelnost neplatných ujednání Pojistné smlouvy ve vztahu ke všem ostatním ujednáním Pojistné smlouvy, nýbrž jen ve vztahu k povinnosti Instituce plnit Navrhovateli ve výši garantované pojistné částky v rámci pojistného plnění v případě smrti Navrhovatele.

Finanční arbitr v řízení o námitkách neshledal, že by při posuzování platnosti ujednání Pojistné smlouvy postupoval nesprávně, když dovedl neplatnost Pojistné smlouvy pouze v části ujednání o rizikovém pojistném. Protože ze shromážděných podkladů nevyplývá, že by pojištění sjednané v Pojistné smlouvě skončilo, finanční arbitr současně správně určil neplatnost ujednání Pojistné smlouvy o rizikovém pojistném ve výroku Nálezu (k odůvodnění viz část 10.8 Nálezu).

6.3 Porušení povinností Pojišťovacího zprostředkovatele při sjednání Pojistné smlouvy

Finanční arbitr k námitce Navrhovatele, že se nezabýval tvrzenými porušeními povinností Pojišťovacího zprostředkovatele při uzavírání Pojistné smlouvy, odkazuje na str. 19 Nálezu, kde finanční arbitr vysvětlil, že Pojišťovací zprostředkovatel nepoužil takové praktiky, které by mohly způsobit absolutní neplatnost Pojistné smlouvy. Finanční arbitr v této souvislosti

odkázal na zjištění, že Navrhovatel před uzavření Pojistné smlouvy obdržel veškeré předsmluvní i smluvní informace (s výjimkou Sazebníku).

Finanční arbitr předně nepovažuje závěry Městského soudu v Praze v rozhodnutí ze dne 8. 3. 2018, č. j. 25 Co 430/2017 - 190, za příléhavé na posuzovaný spor, když Pojistnou smlouvu nesjednal ■■■, nýbrž zcela jiný Pojišťovací zprostředkovatel, resp. Podřízený pojišťovací zprostředkovatel.

Pokud jde o argumentaci Navrhovatele týkající se porušení povinností Pojišťovacího zprostředkovatele, finanční arbitr odkazuje, že Navrhovatel tato tvrzení nijak nedoložil. Finanční arbitr dále odkazuje, že Navrhovatel dovozuje absolutní neplatnost na základě ustanovení zákona o ochraně spotřebitele ve znění účinném v době podání návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem (tedy k 6. 3. 2014), nikoliv ve znění účinném v době uzavření Pojistné smlouvy (tedy k 8. 2. 2006), kdy mělo k porušení povinností ze strany Pojišťovacího zprostředkovatele dojít. Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje, že zákonodárce včlenil podrobnou úpravu nekalých, klamavých a agresivních obchodních praktik do zákona o ochraně spotřebitele až zákonem č. 36/2008 Sb., který nabyl účinnosti dne 12. 2. 2008, tedy dva roky po uzavření Pojistné smlouvy.

Finanční arbitr se přesto opakovaně zabýval skutečnostmi zjištěnými v řízení o návrhu s ohledem na tvrzení Navrhovatele o použití nekalých obchodních praktik při uzavření Pojistné smlouvy, přičemž zjistil následující.

Z dokumentu „Profil klienta/záznam o schůzce/“ ze dne 8. 2. 2006 vyplývá, že Podřízený pojišťovací zprostředkovatel zjistil potřeby Navrhovatele jako „Státní dotace - státní příspěvky“, „Výnosy - předpokládané 9%“ a „Finanční rezerva - na důchod“. Ačkoliv pojištění sjednané v Pojistné smlouvě nesplňuje všechny tyto potřeby, když neumožňuje poskytnutí státních příspěvků, finanční arbitr dovozuje, že se v takovém případě mohlo jednat o nevhodně doporučený produkt ze strany Podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele, resp. že takové jednání bylo způsobilé uvést Navrhovatele v omyl o vlastnostech sjednávaného pojištění. Finanční arbitr však nepovažuje takové jednání Podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele bez dalšího za použití nekalé obchodní praktiky (která by navíc měla způsobit absolutní neplatnost Pojistné smlouvy). V této souvislosti finanční arbitr opakovaně odkazuje, že Podřízený pojišťovací zprostředkovatel předal Navrhovateli veškerou smluvní dokumentaci (s výjimkou Sazebníku) společně s předsmluvními informacemi, kde ho Instituce informovala mj. o rizikovosti hodnoty podílových jednotek (tedy o tom, že Instituce hodnotu podílových jednotek negarantuje) a dále o poplatcích účtovaných v souvislosti se sjednáním pojištění.

Finanční arbitr současně doplňuje, že ani případné použití nekalých obchodních praktik v předsmluvní fázi Pojistné smlouvy by samo o sobě automaticky nezpůsobilo absolutní neplatnost Pojistné smlouvy pro rozpor se zákonem. Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje na závěry Nejvyššího soudu z rozhodnutí ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 32 Odo 314/2003: „Podle § 39 ObčZ je neplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům. Neplatnost právního úkonu podle § 39 ObčZ je absolutní neplatností. Zásadní otázkou, která se váže k ustanovení § 39 ObčZ, je, zda je toto ustanovení třeba považovat za sankci na každý rozpor nebo nesoulad právního úkonu se zákonem, zákonným zákazem nebo příkazem, a to zejména v případech, kdy zvláštní předpis nemá výslovné ustanovení o následku rozporu daného úkonu se zákonem, tedy není výslovně stanovena sankce neplatnosti. Tato otázku vystupuje do popředí zejména v situaci, kdy došlo k uzavření smlouvy, při níž pouze jedna strana porušila zákon, jednala v rozporu se zákonem. Je nutno posoudit intenzitu rozporu se zákonem a přiměřenosti sankce. S ohledem na smysl a účel zákona je třeba posoudit, zda postačí uplatnění zákonem předvídaných veřejnoprávních sankcí (správní tresty - pokuty, odnětí oprávnění), nebo zda smysl a účel zákona žádá, aby předmětná smlouva byla považována za neplatnou. To záleží na zvážení dalších okolností, jako je veřejný zájem -

zejména v tom smyslu, k čí ochraně je určeno předmětné zákonné ustanovení, dikce, smysl a účel zákona, a především následky pro druhou stranu, pod kterými je nutno vidět zejména ochranu dobré víry této strany a ochranu nabytých práv této strany. Lze učinit závěr, že v případě, kdy zákonný zákaz směřuje pouze vůči jedné ze stran smlouvy, je třeba považovat smlouvu za neplatnou pouze výjimečně, pokud by to bylo neslučitelné se smyslem a účelem daného zákonného zákazu“.

Finanční arbitr by proto i v případě použití nekalých obchodních praktik, které při sjednávání Pojistné smlouvy nezjistil, nemohl jen na základě tohoto zjištění uzavřít, že Pojistná smlouva je absolutně neplatná pro rozpor se zákonem ve smyslu § 39 starého občanského zákoníku.

Finanční arbitr je nadto přesvědčen, že projevem použití klamavých nekalých obchodních praktik z pohledu veřejného práva je především uvedení Navrhovatele v omyl při uzavírání Pojistné smlouvy způsobující její relativní neplatnost, nikoliv absolutní neplatnost pro rozpor se zákonem, resp. s dobrými mravy. Finanční arbitr v této souvislosti opakovaně odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 30. 7. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1569/2001 (citovaném na str. 19 Nálezu), ve kterém Nejvyšší soud vyložil, že „[d]ůvodem absolutní neplatnosti předmětné smlouvy pro rozpor s dobrými mravy není ani tvrzení dovolatele, že byl uveden v omyl, neboť úpravu právních následků pro případ, že právní úkon byl učiněn v omylu, obsahuje ustanovení §49a obč.zák., podle něž je právní úkon neplatný, jestliže jej jednající osoba učinila v omylu, vycházejícím ze skutečnosti, jež je pro jeho uskutečnění rozhodující, a osoba, které byl právní úkon určen tento omyl vyvolala nebo o něm musela vědět. Neplatnost právního úkonu podle ustanovení §49a obč.zák. je neplatností relativní (srov. §40a obč.zák.), což znamená, že právní úkon se považuje za platný, pokud se ten, kdo je jím dotčen, neplatnosti nedovolá“.

6.4 Promlčení práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení

Finanční arbitr již na str. 16 Nálezu vysvětlil, že Navrhovatel má na základě Pojistné smlouvy pohledávku za Institucí na plnění z Pojistné smlouvy. Obdobně je tomu například u běžných bankovních účtů, kdy klientovi vzniká pohledávka za bankou ve výši zaplacených peněžních prostředků, kterou může banka pravidelně snižovat na základě smluvně sjednaných důvodů (například jako poplatek za vedení účtu).

Finanční arbitr doplňuje, že výše pojistného plnění z Pojistné smlouvy (pohledávky Navrhovatele) odpovídá výši pojistné částky a hodnotě podílových jednotek vedených na podílovém účtu v případě smrti Navrhovatele (srov. čl. 2 odst. 3 Zvláštních pojistných podmínek), resp. odpovídá hodnotě podílových jednotek evidovaných na podílovém účtu v případě dožití se Navrhovatele konce pojištění (srov. čl. 2 odst. 4 Zvláštních pojistných podmínek). V případě předčasného ukončení pojištění sjednaného v Pojistné smlouvě s výplatou odkupného vyplatí Instituce plnění Navrhovateli ve výši odpovídající hodnotě akumulačních jednotek na podílovém účtu (srov. čl. 8 odst. 3 Zvláštních pojistných podmínek).

Pokud jde o argumentaci Navrhovatele, že v okamžiku stržení rizikového pojistného nemá vůči Instituci žádné právo, které by se mohlo promlčovat, finanční arbitr ji nepovažuje za správnou. Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje například i na institut mimořádných výběrů z podílového účtu upraveného v čl. 9 odst. 1 Zvláštních pojistných podmínek („Pojistník má právo si vybrat část akumulačních podílových jednotek ze svého podílového účtu formou mimořádného výběru. Pojišťovna je oprávněna stanovit nejnižší a nejvyšší hodnotu mimořádného výběru“). V souladu s citovaným článkem Instituce v případě žádosti Navrhovatele o mimořádný výběr strhne z podílového účtu Navrhovatele určitý počet podílových jednotek a vyplatí mu peněžní prostředky v odpovídající výši.

Finanční arbitr upozorňuje, že v případě mimořádného výběru dochází (obdobně jako u rizikového pojistného) k ponížení podílového účtu Navrhovatele, aniž by současně došlo

ke splnění podmínky předpokládané Pojistnou smlouvou nebo k předčasnému ukončení pojištění sjednaného v Pojistné smlouvě s výplatou odkupného. Finanční arbitr dovozuje, že v případě provedení mimořádného výběru dochází pouze ke zmenšení pohledávky Navrhovatele na pojistné plnění z Pojistné smlouvy, která však existuje i nadále (byť v jiné výši).

Finanční arbitr je proto přesvědčen, že Navrhovatel má pohledávku za Institucí z Pojistné smlouvy po celou dobu trvání pojištění, nikoliv až v okamžiku splnění podmínky předpokládané Pojistnou smlouvou nebo při předčasném ukončení sjednaného pojištění, jak namítá Navrhovatel, když z podílového účtu může Navrhovatel při splnění ujednaných podmínek odčerpávat podílové jednotky (rozuměj peněžní prostředky) kdykoliv v průběhu trvání pojištění.

Finanční arbitr z podkladů předložených Institucí zjistil, že Navrhovatel dne 7. 11. 2014 a dne 15. 3. 2016 učinil mimořádné výběry z podílového účtu ve výši 120.540 Kč, resp. 25.000 Kč. Pokud by se prosadil právní názor Navrhovatele o neexistenci žádného majetkového práva před výpočtem „konečného“ plnění z Pojistné smlouvy (tj. pojistného plnění nebo odkupného), finanční arbitr dovozuje, že by mu z Pojistné smlouvy nemohlo ani vzniknout právo na výplatu těchto částek. Finanční arbitr považuje takový výklad Pojistné smlouvy za odporující platným ujednáním Pojistné smlouvy.

Finanční arbitr přitom nevidí důvod, aby nahlížel rozdílně na případy, kdy Instituce ponižuje podílový účet na žádost Navrhovatele (tedy v případě mimořádného výběru) a kdy podílový účet ponižuje k tíži Navrhovatele (tedy v případě rizikového pojistného). Finanční arbitr proto uzavírá, že v obou těchto případech dochází fakticky ke zmenšení pohledávky Navrhovatele již v okamžiku odečtení podílových jednotek, nikoliv až při výpočtu „konečného“ plnění z Pojistné smlouvy.

Podle čl. 7 odst. 1 Zvláštních pojistných podmínek (který finanční v Nálezu shledal zčásti neplatným) mj. platí, že *„[o]d počátku pojištění bude pojišťovna každý měsíc snižovat počet akumulačních podílových jednotek na podílovém účtu o částku potřebnou k úhradě rizika spojeného s pojištěním a o správní poplatky“*.

Pokud tedy Instituce sníží podílový účet Navrhovatele o rizikové pojistné, zmenší se pohledávka Navrhovatele na plnění z Pojistné smlouvy. Pohledávka na plnění z Pojistné smlouvy je majetkové právo, a pokud se sníží její výše, sníží se i pohledávka (tj. majetek) Navrhovatele. V případě, že Instituce sníží pohledávku neoprávněně na základě neplatných ujednání Pojistné smlouvy, jedná se o bezdůvodné obohacení, které je Instituce povinna vydat Navrhovatel. Právo na bezdůvodné obohacení přitom představuje majetkové právo, které podléhá promlčení, přičemž rozhodnou právní úpravou pro posouzení promlčení je § 107 starého občanského zákoníku (k tomu blíže viz odůvodnění v části 10.6 Nálezu).

Finanční arbitr opakovaně odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 11. 12. 2008, sp. zn. 33 Odo 1136/2006 (citovaném na str. 21 Nálezu), ve kterém Nejvyšší soud dovodil, že pro počátek objektivní promlčecí doby je rozhodující okamžik, kdy bezdůvodné obohacení skutečně (fakticky) vzniklo, a na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014 (citovaném tamtéž), podle kterého se jednotlivé nároky u pokračujícího získávání majetkového prospěchu promlčují samostatně.

Pokud jde o námitku Instituce, že finanční arbitr nesprávně posoudil otázku promlčení práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení, protože nepřihlédl k subjektivní promlčecí době, finanční arbitr předně odkazuje, že Instituce v řízení o návrhu netvrdila, že právo Navrhovatele se částečně promlčelo v důsledku marného uplynutí subjektivní promlčecí doby.

Finanční arbitr v souvislosti s promlčením práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení v subjektivní promlčecí době odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2626/2009, ve kterém uzavřel, že „[o]tázkou počátku běhu subjektivní promlčecí doby podle ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. pro vydání bezdůvodného obohacení se Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích opakovaně zabýval a dovodil, že pro posouzení počátku běhu této doby je rozhodný okamžik, kdy se oprávněný skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal, přičemž není podstatné, že měl možnost se potřebné skutečnosti dozvědět již dříve“.

Nejvyšší soud dále v citovaném rozhodnutí připomněl, že „[k]e stejnému závěru se Nejvyšší soud přihlásil i v rozsudku, vydaném po rozhodnutí odvolacího soudu, ze dne 15. června 2010, sp. zn. 21 Cdo 3433/2008, 21 Cdo 3434/2008, v němž uzavřel, že při posuzování počátku běhu subjektivní promlčecí doby je nutno vycházet z prokázané, skutečné, nikoli tedy jen předpokládané vědomosti oprávněného o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal; touto vědomostí ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. nemíní znalost právní kvalifikace, nýbrž pouze skutkových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit“.

Instituce v řízení o návrhu předložila dopis ze dne 8. 3. 2014 adresovaný Navrhovateli, ve kterém Navrhovateli sdělila, že k jeho tíži skutečně účtovala rizikové pojistné a v jaké výši tak učinila. I pokud by finanční arbitr předpokládal doručení tohoto dopisu Navrhovateli, počala by běžet subjektivní promlčecí doba ode dne doručení tohoto dopisu Navrhovateli. Nicméně protože Navrhovatel zahájil řízení dne 6. 3. 2014, finanční arbitr dovozuje, že se právo Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení nemohlo promlčet ve dvouleté subjektivní promlčecí době.

Finanční arbitr nepovažuje odkaz Instituce na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 18. 1. 2010, sp. zn. 28 Cdo 3148/2009, za přílehlavý na posuzovaný spor. Finanční arbitr odkazuje, že Pojistná smlouva není neplatná jako celek, nýbrž pouze v části o rizikovém pojistném. Zatímco v případě celkové neplatnosti si strany neplatné smlouvy vracejí všechna plnění jako bezdůvodné obohacení, přičemž výše těchto plnění jim musí být známa, v případě částečné neplatnosti dochází k vydání bezdůvodného obohacení pouze ve výši obohacení, které vzniklo na základě neplatné části smlouvy.

Ačkoliv si Navrhovatel mohl být při uzavření Pojistné smlouvy vědom toho, že mu Instituce společně s jinými pojistnými podmínkami k Pojistné smlouvě nepředala Sazebník a ani ho s ním jinak neseznámila, a Sazebník se proto nestal součástí Pojistné smlouvy, nelze na základě těchto skutečností uzavřít, že by Navrhovatel nabyl skutečnou vědomost o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení.

Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje na skutečnost, že Navrhovatel řádně hradil na Pojistnou smlouvu pojistné, zjevně v přesvědčení o platnosti Pojistné smlouvy (alespoň do zahájení řízení před finančním arbitrem). V řízení přitom nevyšlo najevo, že by se Navrhovatel dozvěděl o skutečném účtování rizikového pojistného (a že tento poplatek není například nulový), tedy o bezdůvodném obohacení ve výši částky účtované na tomto poplatku, dříve než dopisem Instituce ze dne 8. 3. 2014.

Finanční arbitr opakovaně zdůrazňuje, že pro počátek subjektivní promlčecí doby je rozhodující skutečná, prokázaná vědomost oprávněného o vzniku bezdůvodného obohacení, nikoliv pouze předpokládaná znalost. Pro určení počátku subjektivní promlčecí doby proto například nepostačuje úvaha, že Navrhovatel mohl do Sazebníku nahlédnout v sídle Instituce a že se o výši (resp. o faktickém účtování) rizikového pojistného na Pojistné smlouvě mohl takto dozvědět.

Finanční arbitr proto uzavírá, že právo Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení ve výši rizikového pojistného se nepromlčelo v subjektivní promlčecí době.

Pokud jde o tvrzení Navrhovatele v řízení o návrhu, že Instituce vznesla námitku promlčení v rozporu s dobrými mravy, finanční arbitr odkazuje na odůvodnění v části 10.7 Nálezu (Navrhovatel v podaných námitkách nezpochybňuje posouzení finančního arbitra ohledně mravnosti námitky promlčení vznesené Institucí).

Finanční arbitr uzavírá, že promlčení práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení posoudil v Nálezu správně, když přihlédl k námitce promlčení vznesené Institucí a současně neshledal, že by došlo k uplynutí subjektivní promlčecí doby.

Protože finanční arbitr v řízení neshledal absolutní neplatnost celé Pojistné smlouvy, považuje námitky Navrhovatele směřující k případnému posouzení vypořádání práv z neplatné Pojistné smlouvy za bezpředmětné. Finanční arbitr se proto jimi z důvodu procesní ekonomie blíže nezabýval.

6.5 Částečné zastavení řízení o návrhu Navrhovatele

Pokud se jedná o námitky Navrhovatele, že finanční arbitr musí na pojistnou smlouvu č. ■ nahlížet jako na jeden složený produkt a rozhodnout o veškerých nárocích Navrhovatele z ní, finančnímu arbitrovi nezbývá, než odkázat na § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi, podle něhož může rozhodovat pouze spory mezi spotřebitelem a „*pojistitelem nebo pojišťovacím zprostředkovatelem při distribuci životního pojištění nebo při výkonu práv a plnění povinností ze životního pojištění*“.

Ačkoli je pak Navrhovatelem zvolené připojištění součástí pojistné smlouvy č. ■ jako celku, je viditelně sjednáno odděleně od životního pojištění, o čemž svědčí nejen veškerá smluvní ujednání, ale právě i jejich označení jako „připojištění“ (srov. příslušné pojistné podmínky). K tomu srov. například také závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 7. 2. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4034/2010, podle nichž *„[o]dvolací soud se správně vypořádal rovněž s dovolatelovou námitkou, že pojistná smlouva tvoří jeden celek, a proto nelze platně vypovědět dle § 800 odst. 4 obč. zák. (ve znění účinném v době uzavření pojistné smlouvy) pouze část pojištění, byť se jednalo o úrazové připojištění. Tento názor dovolatele dovolací soud nesdílí, neboť nemá jakoukoli oporu ani v právním předpise, ani v předmětné pojistné smlouvě... Skutečnost, zda na různé typy pojištění s odlišně sjednanými pojistnými událostmi jsou uzavírány samostatné smlouvy, nebo zda jedna smlouva obsahuje několik typů pojištění, je z hlediska účinků právních úkonů smluvních stran (včetně účinků úkonů směřujících k zániku právního vztahu založeného smlouvou) nerozhodná“.*

Ačkoli tedy finanční arbitr připouští, že současné znění zákona o finančním arbitrovi neumožňuje řešit efektivně a hospodárně všechny spory z pojistných smluv (včetně pojistné smlouvy č. ■ uzavřené mezi Navrhovatelem a Institucí), nemůže překročit svou zákonem limitovanou pravomoc, když takovým rozhodnutím by mj. způsobil i jeho nicotnost a stranám sporu by tak mohly vznikat další náklady. Požaduje-li proto Navrhovatel celkové posouzení jeho nároků z pojistné smlouvy č. ■, měl by se obrátit na obecný soud.

7. K výroku rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr v řízení o námitkách proti Nálezu nezjistil, že by ve věci určení neplatnosti Pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení ve výši pojistného zaplaceného na Pojistnou smlouvu rozhodl věcně nesprávně, když určil neplatnost Pojistné smlouvy v části o rizikovém pojistném, přiznal Navrhovateli právo na vydání bezdůvodného obohacení ve výši nepromlčeného rizikového pojistného, uložil Instituci sankci a návrh Navrhovatele ve zbývajících částech zamítl a řízení v části o připojištěních zastavil.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (*v případě, že bylo vydáno rozhodnutí o námitkách, nabývá nález právní moci dnem doručení rozhodnutí o námitkách – pozn. finančního arbitra*).

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce gsiukpi
Instituce – datová schránka zástupce vd8grny

